

SPORTAKKOORD

Sport verenigt Haarlem

Haarlems Sportakkoord 2.0

29 juni 2023

Kerngroep Haarlems Sportakkoord

1. Inleiding

De stad Haarlem is een echte sportstad. Het sportaanbod is rijk, met ongeveer 120 sportverenigingen en aanbod dat uiteenloopt van jeu de boules tot freerunnen. Tien van deze sportverenigingen behalen zelfs het hoogste niveau in hun sporttak. Daarnaast kent Haarlem nog vele anders-georganiseerde sportaanbieders. Ook de Haarlemse sportaccommodaties – die over het algemeen goed zijn onderhouden en dichtbij woonwijken liggen – dragen bij aan een prettig sportklimaat. De sportdeelname in Haarlem is dan ook [relatief hoog](#) binnen de regio. Kortom: we zijn trots op de sport in Haarlem!

Ondanks deze stevige basis zijn er ook uitdagingen. Het sportlandschap en de sportbehoefte in Nederland veranderen, en dat is in Haarlem niet anders. Sportverenigingen hebben te kampen met een teruglopend aantal vrijwilligers, er zijn groepen inwoners die de ‘weg’ naar sport nog niet vanzelfsprekend vinden en er liggen nog kansen om de samenwerking tussen de sport en organisaties uit het sociaal domein te versterken. Met de ‘Agenda voor de Sport 2020+’ ligt in het gemeentelijk beleid vast hoe Haarlem met deze uitdagingen aan de slag gaat. En vanuit het Haarlems Sportakkoord dat in 2019 is gesloten zijn projecten gestart die bijdragen aan de veranderende sportomgeving. Daarbij zijn uitvoeringpartners SportSupport Kennemerland (hierna: SportSupport) en SRO Kennemerland onmisbaar, maar wordt er ook nauw samengewerkt met het onderwijs, Haarlemse sportopleidingen op MBO- en HBO-niveau, welzijns- en jongerenorganisaties en tal van andere organisaties.

In het Sportakkoord 2.0 bouwen we voort op de Agenda voor de Sport én het Haarlems Sportakkoord ‘1.0’. Dit doen we door eerst terug te kijken op de eerste periode van het Sportakkoord. Vervolgens worden er per hoofdthema een aantal speerpunten voor het nieuwe Sportakkoord uitgelicht. We sluiten af met onder andere de organisatie en monitoring van het Haarlems Sportakkoord 2.0.

2. Haarlems sportakkoord 2019 – 2023

In het najaar van 2019 hebben ongeveer 80 betrokkenen bij de sport in Haarlem hun handtekening gezet onder het Haarlems Sportakkoord '[Sport Verenigt Haarlem](#)'. Het hoofddoel van dit Sportakkoord is om alle Haarlemmers blijvend te laten deelnemen aan sport en bewegen op een plezierige, veilige en door hen zelf gekozen wijze. Om dit te bereiken is het noodzakelijk om de organisatie en de activiteiten van lokale sportaanbieders te vernieuwen en kwalitatief te versterken. Rondom de verschillende thema's van het nationaal Sportakkoord zijn Haarlemse netwerken van sport- en andersoortige organisaties ontstaan die projecten of activiteiten rondom de thema's opzetten – al dan niet met financiële ondersteuning vanuit het uitvoeringsbudget Sportakkoord. Bij alle initiatieven binnen het Haarlems Sportakkoord staan netwerkvorming en co-creatie centraal als belangrijke instrumenten.

2.1 Organisatie

Het Haarlems Sportakkoord wordt uitgevoerd onder leiding van een kerngroep, bestaande uit een vertegenwoordiger van het onderwijs, Hogeschool InHolland, de gemeente Haarlem en SportSupport. Ook is er, vooral in de beginperiode, veel uitwisseling geweest met een 'expertgroep'; een groep van betrokkenen vanuit de sport, welzijn en jeugdorganisaties die meedenken over de voortgang van het Sportakkoord. De kerngroep bewaakt de voortgang van het Sportakkoord, legt de verbinding met andere projecten en/of beleid, beheert het uitvoeringsbudget en behandelt initiatieven die aanspraak willen maken op het uitvoeringsbudget. De voorwaarden voor een aanvraag in het uitvoeringsbudget van Haarlem zijn als volgt:

- Je idee valt binnen één van de 6 thema's van het Sportakkoord:
- Het initiatief wordt gedragen door een netwerk van mensen en organisaties.
- Het initiatief moet een aanzet zijn tot een langdurige samenwerking.
- Het initiatief moet iets toevoegen aan het sport- en beweegaanbod in Haarlem

Hogeschool InHolland (Sportkunde) verzorgt de monitoring in de vorm van een lerende evaluatie van het Haarlems Sportakkoord. De lerende evaluatie kent een waarderend karakter, wat betekent dat werkende principes worden gedestilleerd en ingezet om initiatieven en netwerken te versterken. De inzichten uit de evaluatie worden in de kerngroep aangewend om keuzes te maken rondom het verbinden van initiatieven, de gerichte inzet van buurtsportcoaches en het vergroten van de capaciteit van de netwerken. De inzichten worden benut om betrokken buurtsportcoaches bij te scholen.

2.2 Ervaringen: corona, mooie initiatieven en tijd om op te bouwen

Vlak na de start van het Sportakkoord in 2019 was de invloed van de coronacrisis en de beperkende maatregelen die hierbij hoorden, goed te voelen in de sportwereld. Zo ook in de uitvoering van het Haarlems Sportakkoord. Organisaties hadden moeite om samenwerkingen te vinden en de sportactiviteiten die nieuw zouden worden opgestart lagen (grotendeels) stil. Dit betekende dat een aantal initiatieven die waren opgenomen in het ondertekende Sportakkoord niet of veel later van start gingen. De crisis zorgde, naast uitdagingen, juist ook voor bijzondere nieuwe ontwikkelingen die bijdragen aan de ambities uit het Sportakkoord. Zo kwam er steeds meer contact tussen SportSupport en commerciële of andersoortige aanbieders, waardoor sportvelden steeds vaker multifunctioneel worden gebruikt en er nieuwe samenwerkingen en netwerken ontstonden. Ook organiseerden sportverenigingen alternatief aanbod dat goed bleek aan te sluiten bij de behoeften van de Haarlemse sporters. Na de coronacrisis had de sport enige tijd nodig om weer op 'stoom' te komen, maar zijn er steeds meer nieuwe activiteiten ontstaan onder de vlag van het Sportakkoord.

Inmiddels zijn er meer dan 25 initiatieven opgestart waarvan het merendeel nog loopt. Een greep uit de diversiteit van deze initiatieven geven we hieronder:

- Bewegen voor senioren: beweegactiviteiten voor senioren waarin ontmoeting en sociale binding centraal staan in samenwerking met verenigingen, fysiotherapiepraktijken en buurtsportcoaches;
- Faciliteren van Haarlemmers die vanuit hun intrinsieke motivatie activiteiten willen organiseren voor specifieke doelgroepen, zoals handbal voor meisjes in een wijk met veel kansenongelijkheid;
- Ondersteuning bij de 'Urban Sports' waarbij jongeren d.m.v. een app verschillende sporten kunnen kiezen. Dit wordt georganiseerd in een samenwerkend netwerk van SportSupport, InHolland Sportkunde en verschillende sportverenigingen en middelbare scholen;
- De toegankelijkheid van de Haarlemse sport voor mensen met een fysieke beperking wordt samen met de verenigingen vergroot. De samenwerkende organisaties organiseren diverse activiteiten om zowel de fysieke als de sociale toegankelijkheid te vergroten. Tegelijkertijd worden aanbieders van beweegactiviteiten versterkt;
- Topsportverenigingen die elkaar steeds beter weten te vinden onder de vlag van het Platform topsport, door daarbinnen kennis te delen en experts op verschillende thema's uit te nodigen;
- Een divers aanbod van wandelactiviteiten is ontstaan. Activiteiten waarin naast wandelen ontmoeting van lotgenoten plaatsvindt. Diabetes, rouwverwerking, herstel na kanker zijn onderwerpen waar tijdens de activiteiten aandacht aan wordt besteed;
- Sportverenigingen organiseren interne activiteiten om het pedagogisch klimaat te verbeteren en het aanbod toegankelijker te maken voor specifieke doelgroepen. Voetbal voor meisjes is daar een voorbeeld van;
- Diverse initiatieven in de openbare ruimte om tegemoet te komen aan de wensen en behoeften van specifieke groepen. Bijvoorbeeld buitenspeelactiviteiten om kinderen in versteende wijken te laten zien wat er in buurt mogelijk is. En een tijdelijk freerunpark om de wens van freerunnende jongeren een vaste plek te geven. Een tijdelijke pumptrack om kinderen te laten kennismaken met deze vorm van urban sports.

Meer mooie voorbeelden zijn te vinden via [Inspiratie – SportSupport](#).

3. Herijking; Haarlems Sportakkoord 2.0

Het herijkte Sportakkoord bouwt voort op het Sportakkoord dat in 2019 is gesloten. De ambities die in dat Sportakkoord door veel betrokkenen werden onderschreven blijven overeind. Daarnaast zal ook de werkwijze met het kernteam en de mogelijkheid voor netwerken binnen de sport om aanspraak te maken op budget, grotendeels blijven gelden.

In het Sportakkoord 2.0 bouwen we verder door op sommige specifieke onderdelen meer het accent te leggen. Dat doen we door binnen elk thema van het Sportakkoord een aandachtsgebied te beschrijven. Dit is het onderwerp waar we ons de komende jaren op focussen om toe te werken naar de ambities van het Sportakkoord. Ook dit doen we op basis van de ervaringen en inhoud van het Sportakkoord dat in 2019 startte.

Ook in het Haarlems Sportakkoord 2.0 zijn netwerkvorming en co-creatie de belangrijkste basisinstrumenten van de uitvoering. We stimuleren het ontstaan van *communities*, de verbinding tussen de sport en de wijken waar zij actief is en financiering uit het uitvoeringsbudget wordt alleen toegekend aan een netwerk van samenwerkende partijen of personen. We geloven dat we alleen op deze manier duurzame stappen kunnen zetten richting de door ons geformuleerde ambities.

Het Sportakkoord sluit aan bij de ambities uit andere (nationale) akkoorden of programma's waar in Haarlem uitvoering aan wordt gegeven. Het meest nadrukkelijk geldt dit voor het GALA en het IZA, maar ook voor het programma School & Omgeving. We geven hier uiting aan door regelmatig in contact te staan met de netwerken rondom de andere programma's en door ambities ook inhoudelijk te stroomlijnen. De Coördinator Sport en Preventie bewaakt dit.

We lichten in onderstaande tekst per thema uit het nationaal Sportakkoord toe op welke ambitie of opgave we ons in het Sportakkoord 2 specifiek zullen richten. Dit doen we door aan te geven waarom we ons hierop richten en hoe dit bijdraagt aan de ambities 'Fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis'. We beschrijven de ambitie voor het Sportakkoord 2.0 bij elk aandachtsgebied (waar werken we aan en waarom), en in sommige gevallen ook een aanzet tot de uitvoering van het aandachtsgebied. De precieze uitvoering per thema (hóe gaan we het doen) zullen we, voor de thema's waar dat nog nodig is, vanaf het najaar van 2023 verder uitwerken samen met de partners in een uitvoeringsagenda.

3.1 Inclusie en diversiteit: inzet op specifieke doelgroepen

3.1.1 Aanleiding/achtergrond

Haarlem is een diverse stad en we willen als stad de verschillende mensen ondersteunen om gezond en actief te leven. We nodigen hen uit om te spelen, bewegen en sporten door middel van een beweegvriendelijke openbare ruimte en door sportaanbod dat past bij de specifieke doelgroep. We sluiten daarmee aan bij de *Agenda voor de sport 2020+* waarin een belangrijk uitgangspunt de *inwoner/sporten centraal* is. We houden daarmee zowel rekening met integratie (iedere groep heeft ruimte in de samenleving voor eigen aanbod) en inclusie (sportaanbod waar groepen en individuen samen komen). Ook houden we rekening met het verschil in achtergrondproblematiek bij de doelgroepen die beweegachterstand in stand houden. De *Agenda voor de sport 2020+* maakt onderscheid in doelgroepen met *eenvoudig op te lossen beweegachterstanden* en *complex op te lossen beweegachterstanden*.

3.1.2 Ambitie

In het Sportakkoord 2.0 hebben we de ambitie om netwerken en initiatieven op te zetten voor diverse doelgroepen, waarbij doelgroepen in een kwetsbare positie extra aandacht krijgen. In het uitnodigen van doelgroepen tot spelen, bewegen en sporten willen we via het Sportakkoord initiatieven de kans geven om zelf activiteiten en sportaanbod op te zetten. Dat betekent concreet dat een netwerk van inwoners en partijen aanvragen kunnen doen voor startbudget om voor en met specifieke groepen sport en beweegaanbod te realiseren, zoals de werkwijze de afgelopen periode ook was vanuit het Sportakkoord. Het doel hiervan is om te komen tot een uitnodigend sport- en beweegaanbod dat past bij de diverse stad die Haarlem is.

Welke doelgroepen?

Allereerst is er de uitnodiging aan Haarlemmers en het werkveld om zelf met ideeën te komen om stadsgenoten te activeren. Daarbij kan uitgegaan worden van de bestaande capaciteiten en *communities*, door deze te waarderen en verder te ontwikkelen. Het Sportakkoord wil zo laagdrempelig stimuleren dat de stad(-sbewoners) zelf de regie hebben in activiteiten voor doelgroepen die dat nodig hebben.

Daarnaast is er voor gekozen om aan te sluiten bij wat er is gesignaleerd vanuit de stad aan behoeften en noodzaak, namelijk dat een aantal groepen in de stad zich in een meer kwetsbare situatie bevinden. Die worden hieronder specifiek genoemd om de komende jaren aandacht te geven wat betreft sport en bewegen. We nodigen Haarlemmers en het werkveld dan ook van harte uit en ondersteunen die ideeën om voor de volgende doelgroepen initiatieven op te zetten.

- *Senioren vitaal* – Net als landelijk vergrijst ook Haarlem ([CBS](#)) en dat betekent dat er een grote groep Haarlemmers is waarbij vitaal oud worden de uitdaging is. We stimuleren dan ook initiatieven die gericht zijn op deze doelgroep, waarbij het wel goed is om te beseffen dat er geen blauwdruk van ‘de senior’ bestaat en dus eventueel subdoelgroepen logisch zouden zijn. Ook gebeurt er voor deze doelgroep veel. We moedigen nieuwe initiatieven dus aan om goed te kijken wat er al georganiseerd wordt en om daarop aan te sluiten of voort te bouwen.
- *Nieuwkomers in de stad en in het land* – Haarlem wil een stad zijn waar iedereen welkom is en sport en spel dragen bij aan die welkome stad. Zeker ook voor mensen die moesten vluchten uit oorlogsgebied of om andere redenen kan sport en spel een manier zijn om Nederland te leren kennen en te verbinden met onze stad.
- *Armoede als drempel* – Niet iedereen in Haarlem kan vanzelfsprekend sport en beweegactiviteiten betalen. We stimuleren dan ook initiatieven die groepen proberen te activeren om aan regulier aanbod mee te doen. Stigmatisering en individualisering moet hierbij voorkomen worden en aandacht voor de systeemkant van de problematiek heeft de aandacht. Inzet op samenwerking tussen domeinen en sociale partners is daarom wenselijk op dit vraagstuk.
- *Jongeren en wijken verbinden door sport* – Haarlem streeft leefbare wijken na waarin Haarlemmers met plezier wonen. Cohesie is daarin essentieel en we zien sport als middel om daaraan te werken. Initiatieven die als doel hebben om aan deze verbinding in wijken en tussen jongeren te werken stimuleren we dan ook graag.

3.1.3 Fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis

Door in te zetten op specifieke doelgroepen hopen we de drempels om te gaan sporten te verlagen en zo een groter bereik te creëren. Meer Haarlemmers kunnen worden verleid om te gaan sporten en bewegen en ervaren een grotere kans om hier succesvol mee te starten. Inzet op specifieke

doelgroepen kan ook leiden tot een sterker fundament binnen de sport, omdat meer mensen zich welkom voelen op een vereniging en een vereniging beter in staat is om divers aanbod te bieden voor verschillende doelgroepen.

3.2 Sociaal veilige sport: intensivering positief sportklimaat

3.2.1 Aanleiding/achtergrond

Relatief veel sportverenigingen in Haarlem zetten zich actief in voor een veiliger en inclusiever sportklimaat. Zo is voetbalvereniging Alliance de eerste amateurclub die het 'OneLove' symbool op het shirt heeft staan, wappert de regenboog- of progressvlag op de meeste buitensportaccommodaties en verzorgt SportSupport trainingen voor vertrouwenscontactpersonen. In de Agenda voor de Sport 2020+ is het werken aan een positief sportklimaat één van de speerpunten van het sportstimuleringsbeleid; het is een basisvoorwaarde om inwoners te kunnen laten sporten en bewegen. Ook vanuit het Haarlems Sportakkoord hebben verschillende projecten plaats gevonden die bijdragen aan sociaal veilige sport. Het project '[Happy Players](#)', waarbij jonge voetballers via een bingokaart worden beloond voor positieve gedragingen, is hier een mooi voorbeeld van. Ondanks alle aandacht die er binnen SportSupport Kennemerland, het gemeentelijk beleid en het Haarlems Sportakkoord voor dit thema is, merken we dat sportaanbieders het soms nog ervaren als iets dat ver van hen af staat. Ook zijn er binnen het gemeentelijk beleid een aantal stappen nodig om te verkennen op welke manier de basiseisen sociaal veilige sport een plek kunnen krijgen.

3.2.2 Ambitie

We zetten in het Haarlems Sportakkoord 2.0 een positief sportklimaat nóg meer centraal door hier intensief op in te zetten. We zien deze inzet breder dan alleen sociaal veilige sport, omdat we denken dat ook o.a. pedagogische vaardigheden (clubkadercoaching) en een gezonde sportomgeving bijdragen aan sociaal veilige sportclubs. Daarom is gekozen voor de term positief sportklimaat.

We intensiveren de inzet door vanuit het uitvoeringsbudget van het Sportakkoord 2.0 ureninzet in te kopen. Dit heeft tot doel dat één of twee personen heel intensief met het thema aan de slag gaan, in samenwerking met o.a. SportSupport, sportverenigingen en de gemeente Haarlem. Met de ureninzet wordt onder andere het volgende bereikt of opgeleverd:

- Een plan van aanpak ten behoeve van een positief sportklimaat in Haarlem (inclusief de basiseisen en ondersteuning sociale veiligheid en integriteit);
- Start met de uitvoering van het plan van aanpak en het maken van afspraken met partners uit de Haarlemse Sport;
- Het invoeren van de basiseisen sociaal veilige sport en het vastleggen van deze basiseisen in het gemeentelijk beleid.

Naast het budget dat we reserveren voor de ureninzet stimuleren we binnen het Sportakkoord 2.0 ook verenigingen om initiatieven op te zetten die bijdragen aan een positief sportklimaat, organiseren we kennisdeling en ondersteunen we netwerken rondom dit thema.

Inzet van het Jeugdsportkompas bij de inzet op positief sportklimaat

Recent is door hogeschool Windesheim, Kenniscentrum sport & bewegen en NOC*NSF het [Jeugdsportkompas](#) geïntroduceerd. Dit kompas kan als oriëntatiebasis gebruikt worden bij het realiseren van een positieve sportcultuur bij sportaanbieders. Hoewel het kompas is gemaakt voor de jeugdsport gelden de onderliggende concepten ook voor volwassenen. Ieder persoon groeit en

ervaart plezier in bewegen als er expliciet wordt gehandeld vanuit de bouwstenen van het kompas. Het kompas kent een actiegerichte aanpak waarin leren centraal staat. Het is opgebouwd uit 4 wetenschappelijke inzichten die bijdragen een optimaal pedagogisch klimaat. Het eerste concept is het '[sociaal veilig klimaat](#)', het invoeren en vastleggen van de basiseisen zijn voorbeelden van voorwaarden die een sociaal veilig klimaat faciliteren. Ook afspraken over hoe bestuur, commissies, trainers, coaches en begeleiders psychische en fysieke veiligheid garanderen horen hierbij. Een optimaal gevoel van veiligheid ontstaat vanuit een breed gedragen cultuur.

De andere drie onderdelen van het kompas gaan over een niveau lager en hebben daarmee betrekking op het handelen van personen in relatie met jonge sporters. Een [zorgzaam klimaat](#) komt voort uit handelingen en gedrag van trainers dat kinderen het gevoel geeft ergens bij te horen, waaronder bewust handelen met als doel relationele en sociale vermogens te ontwikkelen. Een kind moet het gevoel hebben van waarde te zijn voor het team. Een motivationeel [klimaat](#) zorgt er vervolgens voor dat kinderen motivatie ontwikkelen voor de sport zelf. Het expliciet uitspreken van waardering in vorm van positieve en concrete feedback bij motorisch succes is een belangrijke vaardigheid die van begeleiders wordt gevraagd. Als laatste ondersteunt een [ontwikkelingsgericht klimaat](#), dit aspect is sterk gerelateerd aan de ambitie vaardig in bewegen. In een ontwikkelingsgericht klimaat ligt de nadruk op motorische ontwikkeling. Met de begeleiding aansluiten op de vaardigheden van het kind, het kind medeverantwoordelijk maken voor het stellen van doelen en prestaties of vaardigheden vooral vergelijken met wat ze zelf kunnen. Impliciet oftewel meer spelenderwijs leren is in dit klimaat vaker aan de orde.

3.2.3 Fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis

Inzet op dit thema draagt met name bij aan een stevig fundament in de sport: een veilige omgeving is een voorwaarde voor mensen om bij een sportaanbieder te blijven sporten of bewegen. En alleen als dit fundament in orde, is voelen ook andere doelgroepen zich welkom op de vereniging (bereik) en blijft de sport in de maatschappij een belangrijke rol spelen (meer betekenis van sport).

3.3 Vitale sportaanbieders: verenigingen (anders) organiseren

3.3.1 Aanleiding/achtergrond

In de afgelopen 25 jaar is het besef gegroeid dat sport een zeer effectief middel is voor het beïnvloeden van tal van maatschappelijke processen. Door de jaren heen is hier door het rijk met een aantal regelingen en trajecten op ingespeeld; [Breedtesportimpuls \(1999\)](#), [BOS-impuls \(2005\)](#), [Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur \(2008\)](#), [Brede Regeling Combinatiefuncties \(2019\)](#). Mede dankzij deze regelingen is de aandacht voor sport en de positieve effecten van sport op de samenleving gegroeid. Ook verenigingsbestuurders worden steeds meer uitgedaagd 'over de eigen schutting te kijken' en meer dan alleen de belangen van de leden te behartigen. Inmiddels erkennen we anno 2023 dat ook de belangen van leden niet enkel op het sportieve vlak liggen, maar dat persoonlijke aspecten als sociale veiligheid en een positief sportklimaat aandacht verdienen. Kortom, de uitdagingen voor een vrijwillige sportbestuurder zijn talrijk. Er zijn inmiddels verschillende tools (o.a. ondersteuning door clubkadercoach) om de bestuurder tegemoet te komen. Echter blijft de vraag: is de vrijwillige sportbestuurder überhaupt voldoende geëquipeerd om al deze uitdagingen het hoofd te bieden en aan te gaan, naast alle andere uitvoerende taken?

In 2022 waren er volgens de inventarisatie van SportSupport 116 sportverenigingen actief in Haarlem. Nagenoeg al deze verenigingen hebben in meer of mindere mate contact met de afdeling Verenigingsadvies (VA) van de uitvoerder van het Haarlems sportbeleid. De basis voor hun inzet is

vastgelegd onder speerpunt 1 van paragraaf 4.2 van de Agenda voor de Sport 2020+, de Haarlemse sportnota. Hier staat te lezen:

‘Krachtige en vitale sportverenigingen en sportaanbieders zijn in staat om in te spelen op motieven en belemmeringen van huidige én potentiële leden. Er ontstaat (nieuw) aanbod dat aansluit bij transities in levensfasen en dat (opnieuw) toetreden van sporters stimuleert. Het uitgangspunt hierbij is dat verenigingen autonoom zijn, veel knelpunten zelf kunnen oplossen en op sommige punten ondersteuning vragen bij: (a) versterken van de organisatiekracht (b) vergroten van de maatschappelijke rol door het verbreden van het aanbod en (c) optimaal benutten van publieke middelen. Afstemming tussen sportaccommodatiebeleid en sportstimuleringsbeleid is hierin cruciaal.’

Uit bovenstaande passage volgt dat, in lijn met de landelijke ontwikkeling, ook in Haarlem het sportbeleid tegenwoordig meer vraagt van verenigingen dan alleen het aanbieden van wedstrijden en trainingen aan de leden.

3.3.2 Ambitie

We streven ernaar zoveel mogelijk Haarlemse verenigingen bewust te maken van de toegevoegde waarde die zij (kunnen) hebben voor de samenleving. Enerzijds door hun organisatiekracht te vergroten (intern proces), anderzijds door samenwerking binnen het sociaal domein te stimuleren (extern proces). We willen clubbestuurders ondersteunen in de omgang met de brede maatschappelijke uitdagingen. Bijvoorbeeld door hen (extra) te ondersteunen bij thema's privacy, sociale veiligheid, horecawetgeving en subsidierelaties. De inzet vanuit het Haarlems Sportakkoord op dit thema is aanvullend en verrijkend op hetgeen de afdeling Verenigingsadvies en Clubkadercoaching van SportSupport al bieden. Hoe we deze ambitie gaan uitvoeren zal onderwerp zijn in het uitvoeringsplan en samen met de sportverenigingen worden uitgewerkt. Bij voorbaat wordt al gedacht aan het ontwikkelen van een 'introductie cursus' voor nieuwe sportbestuurders om een bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van de ambitie.

3.3.3 Fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis

Een sterke organisatie binnen sportverenigingen draagt met name bij aan een goed fundament van de sport. Pas als deze op orde is, komt er ook ruimte om een breder publiek aan te spreken om deel te nemen aan activiteiten – een groter bereik – en wordt nóg meer duidelijk welke maatschappelijke impact de verenigingen hebben.

3.4 Vaardig in bewegen: de dynamische schooldag

3.4.1 Aanleiding/achtergrond

Het Haarlems Sportakkoord ondersteunt graag initiatieven die bijdragen aan het ontwikkelen van de motorische fitheid van kinderen. De motorische ontwikkeling in de jonge jaren is een essentiële voorwaarde voor een lang leven in positieve gezondheid. Vaardig leren bewegen staat niet op zichzelf en is afhankelijk van de effectiviteit van de begeleider. Daarom vinden wij het belangrijk om ons te richten op de begeleiders, die het kind op het moment dat dit nodig is de juiste motorische uitdaging kunnen bieden én daar tegelijkertijd een positieve waardering voor kunnen geven. Motorisch leren en pedagogisch handelen gaan hand in hand en leiden tot meer plezier en vaardigheid zoals beschreven in [‘de positieve spiraal van meedoen’](#).

3.4.2 Ambitie

Haarlem investeert, o.a. op basis van het rijksprogramma School & Omgeving, in de ontwikkeling van de [‘Verrijkte schooldag’](#). Basisscholen worden hierin uitgedaagd de schooldag anders in te richten

door onderwijs te verrijken met momenten van opvang en verrijkende activiteiten op bijvoorbeeld het gebied van cultuur en sport. Deze ontwikkeling biedt volgens het Sportakkoord kansen voor bewegen. Een beweeginclusieve dag in een beweeginclusieve omgeving is waar het Sportakkoord aan wil bijdragen. Het model [Dynamische Schooldag](#) geeft 4 vormen van didactiek met bewegen die tijdens de verrijkte schooldag kunnen plaatsvinden; *beter leren bewegen, bewegen tussen leren, bewegen tijdens leren en bewegen om te leren*. Naast didactiek is ook de [schoolomgeving](#) een belangrijk onderdeel van de beweeginclusieve omgeving; *speeltuinen, parken en sportvelden* bieden kansen om een meer afwisselende beweegomgeving te creëren.

Het Haarlems Sportakkoord zet in op zowel netwerkvorming als co-creatie. Deze twee bouwstenen zijn voorwaardelijk voor het krijgen van ondersteuning bij het nemen van een initiatief. Organisaties die als netwerk het initiatief nemen om jonge Haarlemmers de positieve spiraal van meedoen te laten ervaren binnen de ontwikkeling van de verrijkte schooldag kunnen rekenen op ondersteuning van het Haarlems Sportakkoord. Het Haarlems Sportakkoord ziet verschillende typen organisaties, waar sport en bewegen substantieel onderdeel is van de identiteit, elkaar vinden. Initiatieven vanuit deze organisaties krijgen ondersteuning voor activiteiten die voortkomen uit de samenwerking en co-creatie van de aanwezige diversiteit aan beweegprofessionals. Als laatste wil het Haarlems Sportakkoord Haarlemse beweegprofessionals, of Haarlemmers met de ambitie dit te worden, graag de kans geven in hun eigen werk en/ of leefomgeving opgeleid worden.

3.4.3 Fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis

Wanneer organisaties rondom een school met een verrijkte schooldag investeren in de positieve spiraal van meedoen ontstaat er een groter bereik en stevig fundament in de vorm van beweeginclusieve dag en omgeving. Sport en bewegen als onderdeel van de collectieve identiteit die ontstaat geeft de sport een betekenisvollere rol.

3.5 Ruimte voor sport en bewegen: initiatieven & activatie in een beweegvriendelijke omgeving

3.5.1 Aanleiding/achtergrond

In Haarlem wordt in steeds grotere mate gebruik gemaakt van de publieke ruimte om actief te zijn. Zo wordt er steeds meer gebruik gemaakt van parken, pleinen of de straat om hard te lopen, krachttraining te doen, te freerunnen of met een groep vrienden te basketballen. Sporten vindt steeds vaker plaats in een ander verband dan de traditionele sportvereniging. Bijvoorbeeld door individueel te sporten of te sporten in een eigen community of subcultuur. Om deze anders georganiseerde sporten daadwerkelijk voor iedereen toegankelijk te maken, moeten er fysieke aanpassingen gedaan worden in de openbare ruimte. In de Agenda voor de Sport 2020+ is hier al aandacht voor:

- *‘De mogelijkheden om in de directe woonomgeving te bewegen worden verbeterd. Haarlemmers kunnen in hun eigen woonomgeving fitnessen, Hardlopen, fietsen, wandelen of andere sporten beoefenen’*
- *‘De bestaande sportaccommodaties worden een integraal onderdeel van de openbare ruimte in een woonwijk. Sportaccommodaties blijven openbaar toegankelijk’*
- *‘Nieuwe sportaanbieders (anders georganiseerd) versterken het bestaande traditionele sportaanbod’*

Met het beweegvriendelijker inrichten van de openbare ruimte én toegankelijk maken van buitensportaccommodaties, breng je bewegen voor meer inwoners van Haarlem dichterbij. Door de

juiste activatie, gericht op verschillende doelgroepen, nodkig je Haarlemmers hierbij uit om ook daadwerkelijk (meer) in beweging te komen. Daarbij kan er middels de juiste fysieke ingrepen een aantal jonge, ‘urban’ sporten beter gefaciliteerd worden, waarmee je het sportaanbod verder verbreedt en versterkt.

3.5.2 Ambitie

Vanuit de gemeente Haarlem is er tot en met 2026 budget beschikbaar om fysieke aanpassingen te doen en sport in de openbare ruimte te faciliteren. Vanuit het Sportakkoord wordt er ingezet op *initiatief en activatie*. Door Haarlemmers te motiveren om met gedragen *initiatieven* te komen die realiseerbaar zijn binnen de eigen buurt of wijk, is er direct draagvlak binnen een wijk voor een fysieke aanpassing. Vanuit het Sportakkoord kan een wens of idee van inwoners ondersteund worden, waarna het uiteindelijk aan de gemeente Haarlem is om in gesprek te gaan om de haalbaarheid te bespreken en een initiatief mogelijk te realiseren. Waar mogelijk kan middels een pilot-traject ([voorbeeld freerunpark](#)) getest worden hoe een aanpassing kan matchen met een specifieke doelgroep.

Het gebruik van de mogelijkheden binnen de beweegvriendelijke openbare ruimte wordt gestimuleerd door *activatie* op specifieke plekken. Door (aanvullend) aanbod te organiseren op bestaande plekken, zoals parken, trapveldjes, urban sportlocaties en open sportparken worden deze locaties beter benut, én worden doelgroepen gemotiveerd om ook zelf meer gebruik te maken van bestaande faciliteiten. Vanuit het Sportakkoord wordt activatie op bestaande en toekomstige sportplekken ondersteund. We ondersteunen initiatiefnemers actief om aanbod op te zetten of het huidige aanbod te verbreden. Waar mogelijk werken we ook samen met het Platform Ondernemende Sport (POS).

3.5.3 Fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis

Met de juiste fysieke aanpassingen leg je een stevig fundament om anders georganiseerde sporten, waar de buitenruimte als accommodatie wordt gezien, te faciliteren. De verantwoordelijkheid voor te realiseren fysieke ingrepen ligt bij de gemeente Haarlem, maar het initiatief zal mede vanuit inwoners zelf moeten komen om het aan te laten sluiten bij – en toegankelijk te maken voor – de inwoners van Haarlem.

3.6 Maatschappelijke waarde van topsport: ondersteuning van talenten

3.6.1 Aanleiding/achtergrond

Haarlem heeft een tiental ‘kernsporten’: sportverenigingen die op het hoogste niveau in hun tak van sport opereren. Zoals vastgelegd in de Agenda voor de Sport 2020+ faciliteert de gemeente Haarlem de topsport in Haarlem via subsidies voor deze kernsporten, subsidies voor toonaangevende topsportevenementen (zoals de Honkbalweek) en het sportgala. Het ‘Platform topsport’ stimuleert kennisuitwisseling tussen verenigingen op het gebied van talentontwikkeling via bijeenkomsten, congressen en workshops. Het platform biedt kernsporten en talenten een podium via de media en het crowdfundingplatform Talentboek. Hoewel er dus vanuit verschillende kanten aandacht is voor topsport en talentontwikkeling, leeft bij betrokkenen al langer de wens om de verbinding en samenwerking tussen de kernsporten nog sterker te maken – met als doel dat dit uiteindelijk bijdraagt aan de groei en ondersteuning van individueel talent. In het Sportakkoord werd in 2019 dan ook de ambitie geformuleerd om de netwerkfunctie van het platform uit te bouwen. Hier zijn in de afgelopen jaren mooie stappen gezet. De topsportverenigingen komen in regelmatige bijeenkomsten

bij elkaar en gaan onder leiding van een expert aan de slag met een (niet-sport specifiek) thema dat hen verbindt. Er is inmiddels een vaste groep die zich verbonden voelt aan het platform.

3.6.2 Ambitie

De ambitie uit het Sportakkoord van 2019 geldt op dezelfde manier in het Sportakkoord 2.0, maar wordt iets verbreed. De aandacht gaat direct uit naar de sporttalenten zelf. Zij kunnen via verschillende organisaties in Haarlem ondersteuning krijgen bij hun carrière. Dit zijn bijvoorbeeld het crowdfundingplatform Talentboek en de Société Pim Mulier voor kleine financiële bijdragen en het communicatieplatform ‘Sport in Haarlem’ voor media-uitingen. Desondanks weten de talenten niet altijd waar zij terecht kunnen en zoeken zij soms ook individuele ondersteuning op andersoortige vlakken dan financiën of media-aandacht. De ambitie is daarom om de ondersteuningsmogelijkheden voor talenten beter zichtbaar te maken en mogelijk ook uit te breiden. Er zijn twee concrete projecten te noemen die bijdragen aan de ambitie om sporttalenten nog beter te ondersteunen:

- Het communicatieplatform ‘Sport in Haarlem’ onderzoekt in welke mate zij – in samenwerking met andere partners rondom de topsport – bekendheid kunnen geven aan verschillende ondersteuningsmogelijkheden voor sporttalenten. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door een apart onderdeel van www.sportinhaarlem.nl daartoe in te richten.
- Stichting Société Pim Mulier is een stichting die topsporters uit het verleden en heden van Haarlem eert en zich inzet voor jonge, talentvolle Haarlemse sporters. De stichting is voornemens om ‘team PIM’ op te richten om sporttalenten nog beter te kunnen ondersteunen:

‘Team PIM is een team bestaand uit echte Haarlemse helden zoals Claudia Zwiers, Yvonne van Gennip en Floris Jan Bovelander. Zij gaan met een paar talenten intensief aan de slag om te kijken waar de ondersteuningsbehoeften liggen, wat de coaches nodig hebben en waar met support, ervaring, raad, daad en middelen deze talentvolle sporters een impuls kan worden gegeven hun doelen te behalen. Team PIM wil werken met een visie van 5 jaar voor het ondersteunen van talenten in Zuid-Kennemerland. Team PIM ziet deze start als een groeimodel, welke met crowdfunding en aandacht in de media zich in de toekomst kan gaan ontwikkelen en zo voor de talenten een impuls en podium kan bieden die zij verdienen.’

3.6.3 Fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis

Wanneer de sporttalenten – mede met hulp van de Haarlemse ondersteuning –   chte topsporters worden, zal dit de betekenis van de sport in Haarlem vergroten. Haarlemmers hebben dan immers stadsgenoten waar zij naar op kunnen kijken, en die hen mogelijk inspireren om ook te gaan sporten. Als er door deze inspiratiebron ook inwoners gaan sporten of bewegen die dat eerder niet deden, draagt het uiteindelijk ook bij aan een groter bereik.

4. Organisatie Haarlems Sportakkoord 2.0

4.1 Kernteam

Op dit moment wordt het Haarlems Sportakkoord uitgevoerd onder leiding van het kernteam. Het kernteam bestaat uit vertegenwoordigers van het onderwijs, Hogeschool InHolland, SportSupport Kennemerland (ook als vertegenwoordiging van de sportverenigingen) en de gemeente Haarlem. Het kernteam heeft de volgende taken:

- Bewaken van de voortgang en de monitoring van het Sportakkoord;
- Beheren van het uitvoeringsbudget Sportakkoord, inclusief het beoordelen van nieuwe initiatieven die aanspraak willen maken op het uitvoeringsbudget;
- Organiseren van kennisdeling en netwerkvormende activiteiten;
- Aanjagen van nieuwe initiatieven binnen het Sportakkoord;
- Verbinding leggen tussen het Sportakkoord en de achterban.

In het Sportakkoord 2.0 zullen we het kernteam grotendeels op dezelfde manier inzetten. Wel zullen we het takenpakket en de samenstelling van de kerngroep regelmatig evalueren en waar nodig bijstellen. Zo is er de wens om het kernteam uit te breiden met personen uit het gezondheids- welzijns- of zorgdomein, om ook op het niveau van de kerngroep beter de verbinding met de ontwikkelingen rondom bijv. het GALA te kunnen maken.

4.2 Communicatie

Het communicatieplatform 'Sport in Haarlem' geeft bekendheid aan nieuwe sportinitiatieven vanuit het Sportakkoord via de website, sociale media en een maandelijkse krantenpagina in het Haarlems Dagblad. Ook ondersteunt Sport in Haarlem de netwerkvorming binnen het Sportakkoord door te ondersteunen in bijvoorbeeld de organisatie van bijeenkomsten of events. Het platform is volop in ontwikkeling en zal in het Sportakkoord 2.0 – in wat voor vorm dan ook – een rol van betekenis blijven spelen in informatievoorziening en het delen van mooie voorbeelden uit zowel het Sportakkoord als de Haarlemse topsport en talenten. Hierbij wordt samengewerkt met Triple Threat, die video's verzorgt. Het doel van Sport in Haarlem is o.a. om mensen te inspireren om te gaan sporten.

Naast de inzet via Sport in Haarlem wordt er ook regelmatig gecommuniceerd over het Sportakkoord via de media-kanalen van bijvoorbeeld de gemeente en SportSupport Kennemerland.

4.3 Betrekken lokale partners

Bij de ambities die zijn beschreven in dit herijkte Sportakkoord zijn de verschillende partners rondom het Sportakkoord betrokken. Zo zijn de samenwerkende partners uit het kernteam met hun verschillende achterbannen in gesprek gegaan over de onderwerpen die zij graag in het herijkte Sportakkoord zouden willen terugzien. Daarbij moet worden opgemerkt dat SportSupport via hun verenigingsondersteuning ook de sportverenigingen vertegenwoordigt en er via de gemeente ook de link is gelegd met het GALA en de thema's preventie en gezondheid. Er is gebouwd op de netwerken die al bestaan binnen de verschillende thema's.

Het direct betrekken van de sportverenigingen, ondernemers in de sport en maatschappelijke instellingen zal plaatsvinden vanaf september 2023, als we gezamenlijk een uitvoeringsagenda voor het herijkte Sportakkoord zullen opstellen. Dat we deze partners pas op een later moment direct betrekken heeft een aantal redenen. Ten eerste willen we dit zorgvuldig en uitgebreid doen, en daar bood het relatief korte tijdsbestek voor de herijking weinig ruimte voor. Daarnaast is onze ervaring

dat we prettiger op basis van een iets meer concrete ambitie met partners in gesprek kunnen gaan. Partners kunnen dan ook meepraten op het thema waarbij zij zich het meest betrokken voelen. Ten slotte bieden de ambities voldoende ruimte om nog meer specifieke invulling te kunnen geven op basis van input van de betrokken partners.

Ook gedurende de looptijd van het Sportakkoord zal het betrekken van partners via bestaande of nieuwe netwerken de aandacht hebben.

5. Coördinator Sport & Preventie

De rol van de Coördinator Sport & Preventie wordt vervuld door een ambtenaar van de gemeente Haarlem. Deze functionaris is sinds 2019 onderdeel van de afdeling Sport van de gemeente Haarlem én van het kernteam van het Sportakkoord. Het takenpakket van de Coördinator Sport & Preventie is onder andere als volgt:

- Aanjagen en bewaken van voortgang Sportakkoord 2.0, gezamenlijk met kernteam;
- Lid van het kernteam GALA/IZA voor de gemeente Haarlem;
- Coördinator Brede Regeling Combinatiefuncties. Via cultuurcoaches ook verbinder met het cultuurbeleid en de uitvoering hiervan;
- Coördinator inzet SportSupport Kennemerland in Haarlem;
- Trekker van het programma School & Omgeving in Haarlem;
- Betrokken bij de uitvoering van de Living Labs die Hogeschool InHolland op het gebied van sport uitvoert.

Contactgegevens Coördinator Sport en Preventie Haarlem: Leonie Schreurs: lschreurs@haarlem.nl

6. Inzet lokale functionarissen sport en bewegen (voorheen buurtsportcoaches)

De lokale functionarissen sport en bewegen die gefinancierd worden vanuit de BRC zijn grotendeels bij SportSupport Kennemerland actief. SportSupport Kennemerland heeft in Haarlem een centrale rol als het gaat om sport en bewegen en de uitvoering van het Haarlemse sportbeleid. Dat doet SportSupport onder andere door verenigingsondersteuning te bieden, clubkadercoaches in te zetten, laagdrempelige sport- en beweegactiviteiten in de buurten te organiseren en samen te werken met o.a. zorg, welzijn, jeugdwerk, andersoortige sportaanbieders, enzovoort. SportSupport is echt de ‘spin in het web’ als het gaat om de Haarlemse sport.

De functionarissen van SportSupport zijn bij elk thema binnen het Sportakkoord op een verschillende manier betrokken. Zo zijn zij in veel gevallen onderdeel van een netwerk dat een nieuw initiatief ontwikkelt dat bijdraagt aan het Sportakkoord, of zijn ze zelfs initiatiefnemer op hun eigen aandachtsgebied. In de voorwaarden om aanspraak te kunnen maken op het Sportakkoord is de betrokkenheid van SportSupport daarnaast een vereiste. Nog vaker is het belang van SportSupport als netwerkorganisatie en kennispartner groot waar het gaat om de invulling van ambities van het Sportakkoord. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de inzet van de verenigingsondersteuners bij de uitwerking van de thema's ‘Vitale sportaanbieders’ en ‘Sociaal Veilige sport’, of de input buurtsportcoaches die de wijkgerichte activiteiten op pleintjes uitvoeren en actief zijn in het onderwijs bij het thema ‘Vaardig in bewegen’. Vanuit de lerende evaluatie die InHolland over het Sportakkoord uitvoert, is er tenslotte ook aandacht voor het verrijken en/of professionaliseren van de rol van de buurtsportcoach in de netwerken van het Sportakkoord.

Kortom: de functionarissen bij SportSupport zijn onmisbaar bij de herijking van het Sportakkoord. Zij leveren – afhankelijk van hun specifieke rol – vrijwel allemaal een bijdrage aan het Sportakkoord.

7. Sociale Veiligheid & Integriteit

Zoals ook is beschreven onder het thema ‘sociaal veilige sport’ zullen we toewerken naar een plan van aanpak om sociale veiligheid en integriteit bij de sportaanbieders te stimuleren en ondersteunen. We gaan hier stevig op inzetten en nemen hierbij ook de basiseisen mee. Dit wordt gesteund door een politieke wens in de gemeente Haarlem. Het plan van aanpak zal dan ook gedeeltelijk door de gemeente (de Coördinator Sport & Preventie) aangestuurd worden. Bij de uitwerking van het plan maken we gebruik van de expertise van de adviseur Lokale Sport.

8. Monitoring & Evaluatie

Naast de medewerking aan monitoring en evaluatie in het kader van het Sportakkoord en de brede SPUK, zet het Haarlems Sportakkoord ook nog in op monitoring en lerende evaluatie via inzet van Hogeschool InHolland. De hogeschool maakt resultaten en ervaringen van het Haarlems Sportakkoord zichtbaar, ondersteunt nieuwe netwerken binnen het Sportakkoord en verbindt de theorie uit het curriculum van Sportkunde aan de praktijk. Netwerken uit het Haarlems Sportakkoord nemen daarnaast ook deel aan living labs die onder leiding van Hogeschool InHolland worden opgezet.

9. Clubondersteuning

SportSupport Kennemerland biedt verenigingsondersteuning in Haarlem. Deze ondersteuning worden gefinancierd vanuit gemeentelijke middelen en de BRC-regeling, en staan in dienst van de Haarlemse sportclubs. De verenigingsondersteuners zijn onder andere vraagbaak voor de verenigingen, organiseren regelmatig inspiratiesessies of thema-avonden en helpen waar nodig bij het aanvragen van subsidies. Daarnaast is in 2023 gestart met de inzet van clubkadercoaches. Verenigingen weten de weg naar hun eigen verenigingsondersteuner of de clubkadercoach goed te vinden en het is voor hen ook duidelijk dat SportSupport dé plek is voor clubondersteuning. In de samenwerking met de (lokale adviseurs van) de sportspecifieke sportbonden liggen in de toekomst mogelijk nog kansen. Dat wordt gedurende het Sportakkoord 2.0 gezamenlijk met de adviseur Lokale Sport verkend.

10. Lokaal Sportplatform

Omdat de sport in Haarlem een vrij grote omvang heeft, kent de stad een aantal groepen die belangen behartigen en duidelijk aanspreekpunt zijn voor de gemeente: de klankbordgroep binnensport, de klankbordgroep buitensport, de klankbordgroep zwembaden en het platform topsport. Naast deze klankbordgroepen is ook nog het netwerk ‘Sportdaad’ actief en weten verenigingen zich gesteund voor de verenigingsondersteuners van SportSupport. Daarnaast is er het platform ‘Sport in Haarlem’, dat vooral in communicatie een centrale plek vormt.

Met deze verschillende groepen worden de belangen van de sport in Haarlem in categorieën behartigd. Binnen het herijkte Sportakkoord zullen we gezamenlijk met deze belangengroepen, de kerngroep, SportSupport Kennemerland en de adviseur Lokale sport inventariseren of deze manier van organiseren aan de behoefte van de lokale sport voldoet en of hier nog aanpassingen in moeten plaatsvinden.